

Sygn. akt VIII U 1386/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2016 r. w Gliwicach

sprawy M. K. (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 20 czerwca 2016r. i 3 sierpnia 2016r **nr** (...)

oddala odwołania.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt. VIII U 1386/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 czerwca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił M. K. prawa do emerytury na podstawie przepisu art. 184 w związku z art. 39 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, iż ubezpieczony nie wykazał na dzień 1 stycznia 1999r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych a jedynie 23 lata 2 miesiące i 7 dni. Nadto odmówił ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych (art. 184 ustawy w związku z art. 32 ustawy) wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999r. zarówno 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych jak i wymaganego 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach a jedynie 10 lat, 6 miesięcy i 23 dni takiej pracy.

Decyzją z dnia 3 sierpnia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ponownie odmówił M. K. prawa do emerytury na podstawie przepisu art. 184 w związku z art. 39 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu decyzji ZUS podtrzymał stanowisko, iż ubezpieczony nie wykazał na dzień 1 stycznia 1999r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Nadto zmienił treść decyzji odmownej z dnia 20 czerwca 2016r. w części dotyczącej obniżenia wieku emerytalnego w związku z pracą

górnictwem wskazując, że ubezpieczony udowodnił 5 pełnych lat pracy górniczej, zatem wiek emerytalny uprawniający ubezpieczonego do emerytury wyniósłby 62 lata i 6 miesięcy życia. Jednocześnie ZUS podtrzymał stanowisko, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, z powodu braku 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz braku 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W odwołaniach od powyższych decyzji ubezpieczony domagał się ich zmiany i przyznania mu prawa do emerytury. Podniósł, że posiada (...) dniówek półtorakrotnych, które powinny być doliczone do stażu ubezpieczeniowego oraz do okresu pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji. ZUS wskazał, iż ubezpieczony udowodnił 5 lat, 8 miesięcy i 23 dni pracy górniczej, wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co pozwala na obniżenie wieku emerytalnego o 2 lata i 6 miesięcy, zatem odwołujący nabyłby prawo do emerytury w wieku 62 lat i 6 miesięcy. Odwołujący w dacie składania wniosku o emeryturę ukończył 60 lat i 4 miesiące, a wymagany wiek ukończy (...). Nadto ubezpieczony nie wykazał na dzień 1 stycznia 1999r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych a jedynie 23 lata, 2 miesiące u 7 dni. Odnosząc się do prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych ZUS wskazał, że odwołujący ukończył wprawdzie 60 lat ale nie wykazał na dzień 1 stycznia 1999r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach a jedynie 10 lat, 6 miesięcy i 23 dni takiej pracy. ZUS podniósł, iż obowiązujące przepisy nie pozwalają na doliczenie dniówek półtorakrotnych tak do stażu pracy jak i do okresu pracy w warunkach szczególnych.

Zarządzeniem z dnia 21 października 2016r. sprawy z obu odwołań połączono do wspólnego rozpoznania pod sygn. akt VIII U 1386/16.

Sąd Okręgowy ustalił:

Ubezpieczony M. K. urodził się (...)

W dniu 13 czerwca 2016r. ubezpieczony złożył wniosek o prawo do emerytury, składając jednocześnie wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zaskarżoną decyzją z dnia 20 czerwca 2016r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury na podstawie przepisu art. 184 w związku z art. 39 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, iż ubezpieczony nie wykazał na dzień 1 stycznia 1999r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych a jedynie 23 lata 2 miesiące i 7 dni. ZUS wskazał, iż ubezpieczony udowodnił 5 pełnych lat pracy górniczej, zatem wiek emerytalny uprawniający ubezpieczonego do emerytury wyniósłby 57 lat i 6 miesięcy. Nadto ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych (art. 184 ustawy w związku z art. 32 ustawy) wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999r. zarówno 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych jak i wymaganego 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach a jedynie 10 lat, 6 miesięcy i 23 dni takiej pracy.

Zaskarżoną decyzją z dnia 3 sierpnia 2016r. (...) Oddział w Z. ponownie odmówił M. K. prawa do emerytury na podstawie przepisu art. 184 w związku z art. 39 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu decyzji ZUS podtrzymał stanowisko, iż ubezpieczony nie wykazał na dzień 1 stycznia 1999r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Nadto zmienił treść decyzji odmownej z dnia 20 czerwca 2016r. w części dotyczącej obniżenia wieku emerytalnego w związku z pracą górniczą wskazując, że ubezpieczony udowodnił 5 lat pracy górniczej, zatem wiek emerytalny uprawniający ubezpieczonego do emerytury wyniósłby 62 lata i 6 miesięcy życia. Jednocześnie podtrzymał stanowisko, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek do uzyskania prawa

do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, z powodu braku 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz braku 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

ZUS uwzględnił ubezpieczonemu na dzień 1 stycznia 1999r. 23 lata, 2 miesiące i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Nadto ZUS uwzględnił ubezpieczonemu 10 lat, 6 miesięcy i 23 dni pracy wykonywanej w szczególnych warunkach (w tym pracy górniczej pod ziemią.) z okresów:

- od 7 października 1977r. do 31 października 1977r. (praca górnicza),

- od 3 listopada 1977r. do 30 czerwca 1983r. (praca górnicza),

- od 1 lipca 1983r. do 30 kwietnia 1988r.

Do pracy górniczej ZUS zaliczył ubezpieczonemu 5 lat, 8 miesięcy i 12 dni.

Do pracy w szczególnych warunkach ZUS nie uwzględnił okresu od 1 maja 1988r. do 31 marca 1990r.

Ubezpieczony posiada (...) dniówek półtorakrotnych.

Ubezpieczony, na dzień wydania zaskarżonych decyzji ukończył odpowiednio 60 lat i 4 miesiące i 60 lat i 6 miesięcy. Ubezpieczony złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołania ubezpieczonego nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016r. poz. 887), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

1) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl art. 184 ust. 2 ustawy – w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013r. tj. – emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Na podstawie cytowanych przepisów, prawo do emerytury w obniżonym wieku, przysługuje ubezpieczonemu, który w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999r. spełnił warunki w zakresie posiadania ogólnego stażu pracy oraz pracy wykonywanej w warunkach szczególnych a nie osiągnął wymaganego wieku. Ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku

emerytalnego określonego w art. 39 czy art. 32 również po dniu 31 grudnia 2008r. pod warunkiem nieprzystąpieniu do OFE. Wszystkie przesłanki muszą zostać spełnione łącznie.

Natomiast stosownie do treści przepisu art. 39 cytowanej ustawy, ubezpieczonemu, urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949r., spełniającemu warunek określony w art. 27 pkt 2 i niespełniającemu warunków wymaganych do uzyskania górniczej emerytury na podstawie art. 50a, który ma co najmniej 5 lat:

- 1) pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, albo
- 2) pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywcę w kopalniach siarki i węgla brunatnego oraz w kopalniach otworowych siarki,

wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 pkt 1, obniża się o 6 miesięcy za każdy rok takiej pracy, nie więcej jednak niż o 15 lat.

Z kolei w myśl art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.) ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat
2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Kwestia posiadania wymaganego wieku i obniżenie wymaganego powszechnego wieku emerytalnego z uwagi na wykonywanie pracy górniczej (zgodnie z treścią art. 39) do 61 lat i 6 miesięcy nie była przedmiotem sporu. Bezsporne było, że ubezpieczony złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było, czy ubezpieczony posiada wymagane na dzień wejścia w życie ustawy tj. 1 stycznia 1999r., 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

ZUS uwzględnił ubezpieczonemu – na dzień 1 stycznia 1999r. – 23 lata, 2 miesiące i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych w tym 10 lat, 6 miesięcy i 23 dni pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Ubezpieczony z kolei stoi na stanowisku, iż posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz 15 – letni okres pracy w warunkach szczególnych, gdyż zarówno do stażu ubezpieczeniowego jak i do okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych należy zaliczyć mu dniówki w wymiarze półtorakrotnym, co w jego ocenie pozwoli zwiększyć ten staż o około 3 lata.

Takie stanowisko nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd wskazuje, że ubezpieczony nie może nabyć prawa do emerytury w oparciu o art. 184 w związku z art. 39 ustawy emerytalno – rentowej, gdyż nie osiągnął wymaganego wieku.

Bezsporne jest, że ubezpieczony wykazał 5 lat, 8 miesięcy i 23 dni pracy górniczej pod ziemią a zatem jego powszechny wiek emerytalny ulega obniżeniu o 2 lata i 6 miesięcy. Wiek ten wynosi zatem 62 lata i 6 miesięcy a ubezpieczony osiągnie wymagany wiek(...)

Zatem już sam fakt braku wymaganego wieku nie pozwala na przyznanie emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 39 ustawy nawet w sytuacji, gdyby odwołujący udokumentował 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, gdyż wszystkie przesłanki należy spełnić łącznie.

Natomiast ubezpieczony osiągnął w dacie wydania zaskarżonych decyzji wiek 60 lat, a zatem należało zbadać możliwość nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 emerytalno-rentowej tj. w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych.

Należy podzielić stanowisko ZUS, że ubezpieczony nie może również nabyć prawa do emerytury na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 emerytalno-rentowej, z uwagi na brak wymaganego na dzień 1 stycznia 1999r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Bezspornie ubezpieczony wykazał na dzień 1 stycznia 1999r. 23 lata, 2 miesiące i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych w tym 10 lat, 6 miesięcy i 23 dni pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony nie kwestionował okresów zatrudnienia i nie podnosił, że posiada inne, dodatkowe okresy składkowe i nieskładkowe. Domaga się natomiast zwiększenia zarówno okresów składkowych i nieskładkowych jak i okresów pracy wykonywanej w warunkach szczególnych o posiadane dniówki w wymiarze półtorakrotnym.

Sąd wskazuje, że dniówki pracy przodkowej o których mowa w art. 50d ustawy, uwzględnia się w wymiarze półtorakrotnym wyłącznie przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej, na co wyraźnie wskazuje treść tego przepisu. W przypadku prawa do emerytury górniczej dniówki przodkowe wpływają na zwiększenie stażu pracy. Przepisy ustawy emerytalno – rentowej, które należy interpretować ściśle, nie przewidują natomiast zaliczenia dniówek półtorakrotnych przy przyznawaniu świadczeń innych niż emerytura górnicza ani zaliczania ich do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Odwołujący natomiast nie spełnia przesłanek do uzyskania prawa do emerytury górniczej – czego jednak nie dotyczyły zaskarżone decyzje i co nie jest przedmiotem analizy niniejszego postępowania.

Mając powyższe na uwadze, należało uznać, że ubezpieczony nie legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. okresem składkowym i nieskładkowym 25 lat, ani 15- letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych. W konsekwencji nie może on nabyć prawa do emerytury na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 emerytalno-rentowej.

Sąd wskazuje przy tym, że w toku niniejszego postępowania nie badał charakteru zatrudnienia ubezpieczonego w okresie od 1 maja 1988r. do 31 marca 1990r., gdyż nawet uwzględnienie tego okresu do pracy w warunkach szczególnych nie pozwoliłoby na przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury.

Reasumując, ubezpieczony na dzień wydania zaskarżonych decyzji ani na dzień wyrokowania nie spełnił przesłanek do przyznania mu prawa do emerytury tak na podstawie art. 184 w zw. z art. 39 jak i na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 emerytalno-rentowej.

Sąd wskazuje również, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek do przyznania mu prawa do emerytury na podstawie art. 46 ustawy, zgodnie z którym prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 29, 32, 33 i 39 przysługuje również ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. a przed dniem 1 stycznia 1969r., jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

1)nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

2)warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008r.

Odwołujący nie spełnia przesłanek z tego przepisu, gdyż przesłanki wskazane w art. 46 należało spełnić łącznie na dzień 31 grudnia 2008r., ubezpieczony zaś w tej dacie nie osiągnął wymaganego wieku emerytalnego.

W wyroku z dnia 26 kwietnia 2016r. I UK 151/15 (LEX nr 2050671) Sąd Najwyższy wskazał, iż artykuł 46 i art. 184 u.e.r.f.u.s. stanowią autonomiczne i odrębne względem siebie podstawy nabycia prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. Artykuł 184 u.e.r.f.u.s. odnosi się do ubezpieczonych, którzy do dnia wejścia w życie tej ustawy (1 stycznia 1999 r.) nie osiągnęli jeszcze wymaganego wieku, o którym stanowią: art. 32, 33, 39 i 40, lecz w całości spełnili do tej daty ustawowo określone wymagania stażowe (tzw. ogólne i szczególne). Natomiast art. 46 ustawy emerytalnej daje prawo do emerytury tym ubezpieczonym, którzy wszystkie warunki określone w art. 29, 32, 33 i 39 (wiek emerytalny oraz staż emerytalny) spełnili do dnia 31 grudnia 2008r. Skoro oba przywołane wyżej przepisy normują odmienną materię, to nie ma między nimi konfliktu, który wymagałby zastosowania reguły kolizyjnej porządku czasowego (chronologicznej). Zatem art. 46 (w związku z art. 32) nie "uchyla" stosowania art. 184 w zakresie daty, do której należy spełnić warunki stażowe.

Mając powyższe na uwadze, Sąd – na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. – oddalił odwołania.

(-) SSO Patrycja Bogacińska – Piątek